

HYRESAVTAL

**Region Jämtland
Härjedalen–
Norrtåg AB**

avseende fordonstyp X11

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Hyresobjektet.....	3
2	Definitioner.....	3
3	Trafikeringsområde.....	4
4	Avtalstid.....	4
5	Leverans till Norrtåg och besiktning vid hyresperiodens början.....	4
6	Äganderätt.....	4
7	Norrtågs ansvar och åtaganden.....	4
8	Regionens ansvar och åtaganden.....	7
9	Parternas samverkan.....	8
10	Avlämnande/överlämning.....	9
11	Hantering av önskad förändring av Hyresobjekt.....	9
12	Installation av viss utrustning.....	9
13	Besiktning under hyresperioden.....	9
14	Dokumentation, föreskrifter och rutiner.....	9
15	Garanti och tillhörande frågor.....	10
16	Utbildning.....	10
17	Hyra samt andra avgifter.....	11
18	Ändring av Hyra.....	11
19	Betalning.....	11
20	Norrtågs rätt till ersättning för kostnader.....	12
21	Avstående från ytterligare anspråk.....	12
22	Underuthyrning och upplåtelse m.m.....	12
23	Förlust av eller skada på Hyresobjekt, HVK mm.....	12

24	Skada orsakad av Hyresobjekt.....	13
25	Försäkring.....	13
26	Ansvarsbegränsningar.....	13
27	Force majeure.....	14
28	Uthyrarens rätt att överlåta Avtalet eller Hyresobjekt.....	14
29	Avtalets upphörande.....	14
30	Återställande och återlämnande av Hyresobjekt.....	15
31	Meddelanden.....	15
32	Sekretess.....	15
33	Tillägg eller ändringar.....	15
34	Tillämplig lag.....	15
35	Tvist.....	16
36	Avtalshandlingar och tolkningsregler.....	16

Detta hyresavtal är träffat **mellan**

- (1) Region Jämtland Härjedalen org. nr. 232100-0214 Box 910, 831 29 Östersund ("**Regionen**"),
och
- (2) Norrtåg AB, org. nr. 556758-3496 Skolgatan 77, 903 30 Umeå, ("**Norrtåg**").
Regionen och Norrtåg benämns i det följande var för sig som "**Part**" eller gemensamt som "**Parterna**".

1 Hyresobjektet

Regionen hyr enligt villkoren i Avtalet ut hyresobjekten enligt **Bilaga 1** ("**Hyresobjekten**") till Norrtåg.

Till Hyresobjekten hör viss tillgång till högvärdeskomponenter enligt **Bilaga 3** och viss möjlighet att erhålla tillgång till Ersättningsfordon (se **Bilaga 1**).

2 Definitioner

Begreppen nedan ska i detta Avtal ha följande innebörd

Begrepp	Innebörd
Avtal/et	detta hyresavtal inklusive bilagor, såsom de ändras, tilläggs eller kompletteras vid var tid
Dokumentation	de handlingar som fordonsleverantören eller annan har utfärdat, och som Regionen har tillgång till, och som avser, men är inte begränsat till, teknisk dokumentation rörande fordon, underhållsdokumentation och beskrivning av tekniskt gränssnitt.
Ersättningsfordon	avser sådant fordon som inte ingår i den normala driften hos någon hyrestagare och som vid tillgång kan nyttjas istället för hyrestagares hyresobjekt under tid då Uthyrarens Underhåll eller liknande genomförs på hyresobjekt
Hyra	den ersättning som ska utgå i enlighet med avsnitt 17 nedan och Bilaga 2
HVK	högvärdeskomponent
Järnvägslagen	Järnvägslagen (2004:519)
Konstruktionsbrist	brist i fordonets grundkonstruktion. Dock inte fel/brist som beror på handhavandefel, icke-fackmannamässigt utförd underhåll, underhåll som inte utförts i enlighet med underhållsinstruktioner eller normalt bruksslitage. Inte heller fel/brist som uppkommer på grund av nyttjande i strid med fordons/komponents ändamål eller vid nyttjande som går utöver normal drift.
Underhållsansvarig enhet	Den som enligt Järnvägslagen är den organisation eller företag som är ansvarigt för ett järnvägsfordons underhåll (Entity in Charge of Maintenance (ECM)).
Uthyrarens underhåll	utgör ett samlingsbegrepp för sådana åtgärder som Regionen enligt detta Avtal ansvarar för att utföra, själv eller genom anlitande av annan, avseende tungt underhåll, upprustningar, ombyggnationer och ändringsarbeten.
Fordonsägare	AB Transitio

3 Trafikeringsområde

Hyresobjekten ska trafikera följande regioner/områden: Norrbottens län, Västerbottens län, Västernorrlands län samt Jämtlands län/ Norrtågs trafikområden för spårfordon.

4 Avtalstid

4.1 Detta Avtal gäller från och med 2020-01-01 till och med 2025-12-13.

4.2 Om Avtalet inte sägs upp till utgången av avtalstiden och med iakttagande av 12 månaders uppsägningstid är Avtalet förlängt för perioder om 5 år var gång.

4.3 I det fall Avtalet förlängs på grund av utebliven uppsägning, äger Regionen alltid rätt att när som helst säga upp Avtalet med iakttagande av tolv (12) månaders uppsägningstid.

5 Leverans till Norrtåg och besiktning vid hyresperiodens början

5.1 Hyresobjekten ställs till Norrtågs förfogande vid tidpunkt och plats enligt särskild överenskommelse. Norrtåg ansvarar för erforderliga transporter i anslutning till leveransen.

5.2 Ansvaret för Hyresobjekt övergår till Norrtåg vid tidpunkt som framgår av avsnitt 10.

5.3 Regionen ska i omedelbar anslutning till hyrestidens början besiktiga Hyresobjektet samt upprätta dokumentation om Hyresobjektets status. Norrtåg ska närvara vid och medverka till besiktningen samt ta del av Regionens besiktningsdokumentation. Hyresobjekten levereras till Norrtåg med underhållstatus som framgår av upprättad besiktningsdokumentation.

5.4 Parterna ska, i förekommande fall, se till att avlämnande hyrestagare närvarar och medverkar till statusbesiktningen.

6 Äganderätt

Norrtåg ska på lämpligt sätt förse Hyresobjekten med uppgift om ägare, om Regionen så begär.

7 Norrtågs ansvar och åtaganden

7.1 Norrtågs generella ansvar

7.1.1 Norrtåg ska, på egen bekostnad, väl vårda Hyresobjekten och iaktta vad Avtalet stadgar, så att dessa under hela hyresperioden är i gott skick samt i allt väsentligt i motsvarande skick som när Hyresobjekten ställdes till Norrtågs förfogande.

7.1.2 Det ansvar som åligger Norrtåg framgår, förutom av detta avtalsdokument, framförallt av **Bilaga 3** till detta Avtal. I **Bilaga 3** anges de olika gränssnitt som gäller för Regionen, Norrtåg, operatör, underhållare och andra parter som arbetar med eller handhar Hyresobjekten.

7.1.3 Det är Norrtågs ansvar att tillse att dennes operatörer, underhållsleverantörer eller andra relevanta leverantörer får del av **Bilaga 3** till Avtalet samt att tillse och följa upp att Avtalet efterlevs av både Norrtåg själv och dennes leverantörer. Det är vidare Norrtågs ansvar att tillse att relevanta personer inom Norrtåg är väl insatta i vad **Bilaga 3** stadgar samt att överföra relevanta ansvarsområden till Norrtågs leverantörer (genom avtal eller på annat sätt).

7.1.4 Norrtåg ansvarar gentemot Regionen för alla de åtaganden och skyldigheter som stadgas i Avtalet avseende Norrtågs ansvar, oavsett om det är Norrtåg eller någon av Norrtåg anlitad leverantör som har genomfört åtagandet.

7.2 Nyttjande och handhavande av Hyresobjekten

7.2.1 Norrtåg får endast med Regionens skriftliga medgivande i förväg:

- (i) Nyttja Hyresobjekten för trafik i andra regioner/områden än de i Avtalet angivna, vilket innebär att Hyresobjekten inte får förflyttas utanför angivna regioner/områden utöver vad som krävs för att uppfylla detta Avtal.
- (ii) Helt eller delvis, överlåta Avtalet eller rättighet eller skyldighet under Avtalet på annan eller genom avtal med annan förfoga över rätt till Hyresobjekten (exempelvis genom pantsättning och försäljning).

- (iii) Uthyra eller på liknande sätt förfoga över Hyresobjekten.
- (iv) Förse Hyresobjekten med egen eller annans utrustning eller förändra Hyresobjekten.
- (v) Förflytta Hyresobjekten utanför Sveriges gränser.

7.2.2 Norrtåg får inte använda Hyresobjekten utan att ha förvissat sig om att de vid användandet uppfyller alla lagar, författningar och myndighetskrav beträffande utrustning, skyddsanordning, försäkring etc. och att Hyresobjekten nyttjas i enlighet med gällande lagar, författningar och föreskrifter för järnvägsverksamhet samt att erforderliga tillstånd och godkännanden för sådan verksamhet inhämtats.

7.3 Norrtågs ansvar för underhåll

7.3.1 Parternas respektive underhållsåtagande framgår av **Bilaga 3**. Norrtåg ansvarar för allt underhåll som inte Regionen eller annan uttryckligen svarar för enligt Avtalet.

7.3.2 Norrtåg ansvarar för underhåll av HVK på samma sätt som för underhåll av Hyresobjekt då Norrtåg har dessa i sin besittning. Det åligger således Norrtåg att upparbeta HVK, som ersatts, och återsända sådan till anvisad plats, i enlighet med **Bilaga 3**.

7.4 Norrtågs bristande skötsel och underhåll

7.4.1 Regionen kan ålägga Norrtåg att inom viss tid åtgärda eftersläpande underhåll eller bristfälligt underhåll/skötsel av Hyresobjekt. Om Norrtåg inom sådan tid inte åtgärdat vad som ålagts denne äger Regionen rätt att ta sådant Hyresobjekt ur trafik och disponera Hyresobjektet/Hyresobjekten för åtgärdande av bristerna på Norrtågs bekostnad. Under den tid som Regionen disponerar Hyresobjekt ska Norrtåg erlägga Hyra, vilket framgår av avsnitt 17.

7.4.2 Regionen kan även ålägga Norrtåg att inom viss tid åtgärda eftersläpande underhåll eller bristfälligt underhåll av HVK.

7.5 Norrtågs ansvar att tillgängliggöra Hyresobjekt för Regionen

7.5.1 Norrtåg är skyldigt att ställa Hyresobjekten till Regionens förfogande för Uthyrarens Underhåll i enlighet med Parternas planering. Regionen har rätt att förfoga över Hyresobjekten under skälig tid för dessa arbeten. Som framgår av avsnitt 17 utgår Hyra även för den tid då Regionen genomför Uthyrarens Underhåll.

7.5.2 Det åligger Norrtåg att på egen bekostnad flytta/transportera Hyresobjekt till och från avlämningsplatsen för Uthyrarens Underhåll.

7.5.3 Det åligger Norrtåg att på egen bekostnad flytta Hyresobjekten till och från närmaste verkstad som nyttjas för Norrtågs ordinarie underhåll eller annan av Regionen anvisad plats för åtgärdande av eventuell Konstruktionsbrist som Regionen ansvarar för samt för åtgärdande av brister i Uthyrarens Underhåll. Norrtåg ska anmäla ankomsttidpunkt till verkstad till Regionen eller till den Regionen anvisar.

7.6 Norrtågs ansvar att följa föreskrifter och rutiner samt förbehåll för Dokumentation

7.6.1 Norrtåg är skyldigt att följa av Regionen vid var tid anvisade föreskrifter och rutiner. Dessa föreskrifter, rutiner samt rutiner för ändringar framgår av **Bilaga 3**.

7.6.2 Norrtåg har rätt att erhålla Dokumentation i enlighet med vad som anges i avsnitt 14 nedan. Norrtåg är skyldigt att följa de förbehåll avseende nyttjanderätt mm som anges i avsnitt 14. Ett agerande i strid med förbehållen kan innebära intrång i annans immateriella rättigheter, med eventuella rättsliga påföljder som konsekvens. Norrtåg ska hålla Regionen skadeslös för Norrtågs eventuella överträdelser av immateriella rättigheter.

7.7 Norrtågs ansvar att rapportera i fordonsdatabas

7.7.1 I enlighet med **Bilaga 3** ankommer det på Norrtåg att rapportera i den fordonsdatabas som Regionen anvisar. I **Bilaga 3** framgår även de närmare föreskrifterna mm för vad som ska rapporteras i angiven fordonsdatabas.

7.8 Norrtågs medverkan vid bestämmande av omfattning av upprustning

- 7.8.1 Norrtåg har möjlighet att framställa önskemål om upprustningens omfattning, som skiljer från den preliminära omfattning som framgår av **Bilaga 3**, avseende Hyresobjekten.
- 7.8.2 Som framgår av punkten 8.4.1 nedan är det Regionen som beslutar om den slutliga omfattningen av upprustningen.
- 7.9 Norrtågs ansvar för reservdelar och HVK samt specialverktyg**
- 7.9.1 Norrtåg ska uppfylla de krav avseende reservdelar, HVK och specialverktyg som framgår av **Bilaga 3**.
- 7.9.2 Norrtåg ska iaktta samma skyldigheter som framgår av punkten 7.1.1 ovan avseende de reservdelar, HVK och specialverktyg som Norrtåg handhar med anledning av detta Avtal.
- 7.10 Norrtågs ansvar att möjliggöra revisioner för Regionen**
- 7.10.1 Norrtåg ska tillse att Regionen ges möjlighet att genomföra revisioner eller på andra sätt kontrollera Norrtågs operatörer, underhållsleverantörer eller andra leverantörer för att säkerställa bland annat att underhållsarbete utförs på angivet sätt samt för att kontrollera kvaliteten i underhållsåtgärderna.
- 7.11 Norrtågs medverkan till vidareutveckling mm**
- 7.11.1 Norrtåg är skyldig att medverka till vidareutveckling av drift, underhåll och förvaltning av Hyresobjekten, vilket regleras vidare i **Bilaga 3**.
- 7.12 Norrtågs rapporteringsskyldigheter mm**
- 7.12.1 Efter Norrtågs utredning som utvisar Konstruktionsbrist på Hyresobjekt eller fel hänförligt till Uthyrarens Underhåll åligger det Norrtåg att snarast anmäla felet samt tillse att, efter Regionens begäran, Hyresobjektet förs till verkstad i enlighet med punkt 7.5.3. Norrtåg ska till anmälan bilägga den utredning som gjorts för att konstatera Konstruktionsbristen respektive felet i Uthyrarens Underhåll.
- 7.12.2 Norrtåg ska iaktta de skyldigheter om rapportering mm som anges i avsnitt 15.
- 7.12.3 Om Regionen inte har fullgjort sina åtaganden avseende Uthyrarens Underhåll enligt Avtalet, eller om detta inte utförts fackmannamässigt, ska Norrtåg utan dröjsmål reklamera det bristfälliga underhållet till Regionen.
- 7.12.4 Norrtåg ska på egen bekostnad sköta om och/eller hjälpa Regionen i alla de praktiska ärenden som berör Hyresobjekten och hänför sig till skadereglering, registrering och andra av försäkringsbolag, myndigheter eller motsvarande krävda administrativa eller praktiska åtgärder. Det åligger Norrtåg att anmäla skada på Hyresobjekt i enlighet med punkt 23.1 och **Bilaga 4** samt anmäla till Regionen att skada är reglerad när skadan är slutreglerad.
- 7.12.5 Inträffar sådan omständighet som anges i punkterna 29.1.1 (i), (ii) och (iii) samt 29.1.2 (iv) nedan ska Norrtåg omedelbart informera Regionen härom.
- 7.13 Norrtågs ansvar avseende Underhållsansvarig enhet**
- 7.13.1 Norrtåg ansvarar för att säkerställa att det finns en Underhållsansvarig enhet samt att denna enhet uppfyller de krav som ställs på en Underhållsansvarig enhet.
- 7.13.2 Norrtåg ska till Regionen anmäla vem som är Underhållsansvarig enhet. Som framgår av punkt 8.7 nedan ankommer det på Regionen att rapportera in i relevant fordonsregister vem som är Underhållsansvarig enhet.
- 7.14 Norrtågs åtagande avseende garantier**
- 7.14.1 Norrtåg ska iaktta de garantivillkor som gäller för Hyresobjekten och iaktta de skyldigheter som anges i avsnitt 15.
- 7.15 Norrtågs ansvar att tillhandahålla verkstad**
- 7.15.1 Norrtåg är skyldig att fritt tillhandahålla befintlig lokal/spårplats och nödvändiga faciliteter för besiktningar av Hyresobjekt, Regionens eller annans garantiarbeten i enlighet med punkt

15.7 nedan samt för Regionens åtgärdande av Konstruktionsbrist och för åtgärdande av fel i Uthyrarens Underhåll.

7.15.2 Norrtåg ska eftersträva att i möjligaste mån tillgängliggöra verkstad/depå för Regionens så att ombyggnationer/installationer kan genomföras på sådan verkstad. Planering och samverkan av sådana aktiviteter görs i varje enskilt fall.

7.16 Norrtågs ansvar vid försenad avlämning

7.16.1 Om Norrtåg finner det sannolikt att ett Hyresobjekt inte kan ställas till Regionens förfogande vid fastlagd tidpunkt för Uthyrarens underhåll ska Norrtåg utan dröjsmål meddela detta till Regionens samt ange orsaken till förseningen och om möjligt ny inlämningstidpunkt.

7.16.2 Vid försenad inlämning/avlämning gäller att Norrtåg ska betala vite (utöver ordinarie Hyra). Vite utgår per kalenderdygn och ska utgöra samma belopp som hyran per dygn för den tid som förseningen varar. Vite utgår utan begränsning för hela förseningsperioden.

7.16.3 Vid försenad återlämning av Hyresobjekt i samband med Avtalets upphörande, eller vid Avtalets upphörande för viss fordonsindivid/vissa fordonsindivider, gäller att Norrtåg ska betala Hyra för den tid (hela dygn) förseningen varar, vilket framgår av avsnitt 17 nedan, samt erlägga vite. Vitesbeloppet ska utgöra samma summa som hyresbeloppet perdygn.

7.17 Norrtågs ansvar för Ersättningsfordon

7.17.1 Norrtåg har samma ansvar och skyldigheter avseende Ersättningsfordon som denne har för Hyresobjekt under den tid Norrtåg har ansvaret för Ersättningsfordon.

8 Regionens ansvar och åtaganden

8.1 Regionens generella ansvar

8.1.1 Regionen ansvarar gentemot Norrtåg för alla de åtaganden och skyldigheter som stadgas i Avtalet avseende Regionens ansvar, oavsett om det är Regionen eller någon av Regionen anlitad leverantör som har genomfört eller ska genomföra åtagandet. Regionen har således rätt att sätta annan i sitt ställe och därmed rätt att anvisa annan som Norrtåg exempelvis ska avlämna/avhämta Hyresobjekt, HVK eller annat hos, oavsett om det uttryckligen anges i Avtalet eller inte.

8.2 Regionens ansvar vid försening

8.2.1 Regionen ansvarar för tillgängliggörandet av Hyresobjekten vid hyresperiodens början, om inte annat överenskommit mellan parterna. Är sådan leverans försenad gäller att Norrtåg inte ska betala Hyra för den tid (hela dygn) förseningen varar. Härutöver ska ingen påföljd utgå för försening.

8.2.2 Om Hyresobjekt inte är tillgängligt för trafik till följd av att Uthyrarens underhåll och upprustning enligt punkterna 8.3 och 8.4 tar längre tid i anspråk än vad som är planerat samt att detta beror på förhållande som Regionen ansvarar för, gäller att Norrtåg inte ska betala Hyra för den tid (hela dygn) som Hyresobjektet inte är tillgängligt. Härutöver ska ingen annan påföljd gälla för här angivna förhållanden.

8.3 Regionens ansvar för tungt underhåll

8.3.1 Regionen ansvarar för sådant tungt underhåll som framgår av **Bilaga 3**.

8.4 Regionens ansvar för upprustning

8.4.1 Regionens upprustningsåtagande och den preliminära omfattningen av erforderlig upprustning framgår av **Bilaga 3**. Regionen äger rätt att ensamt bestämma om den slutliga omfattningen av upprustningen, efter att ha beaktat Norrtågs och andra hyrestagares behov och önskemål avseende upprustningens omfattning.

8.5 Regionens planeringsansvar

8.5.1 Regionen ansvarar för planering av Uthyrarens Underhåll samt för fördelning av ersättningsfordon och HVK.

8.5.2 Regionen och Norrtåg är skyldiga att samverka, på sätt som framgår av avsnitt 9 nedan, så att denna planering kan genomföras på ett för Regionens fordonsflotta och Norrtågs verksamhet ändamålsenligt sätt. Regionen beslutar därefter om och när underhålls- eller upprustnings-åtgärder som påverkar nyttjandet av Hyresobjekt ska utföras.

8.5.3 Vid varje tillfälle då Hyresobjekt tas om hand för Uthyrarens underhåll ska skälig start- och sluttidpunkt för arbetet fastställas i god tid innan arbetet påbörjas.

8.6 Upplysning om garantier

8.6.1 Regionen ska upplysa Norrtåg om vilka garantier som gäller för respektive Hyresobjekt, se vidare under avsnitt 15.

8.7 Uthyrarens ansvar för rapportering av Underhållsansvarig enhet

8.7.1 Regionen ansvarar för att, efter Norrtågs anmälan om Underhållsansvarig enhet, rapportera in i relevant fordonsregister vem som är Underhållsansvarig enhet.

8.7.2 Regionen står ansvaret för de konsekvenser som kan uppkomma om Regionen inte med rimlig skyndsamhet, efter att Regionen från Norrtåg har erhållit anmälan om Underhållsansvarig enhet, rapporterar in Underhållsansvarig enhet till relevant fordonsregister.

8.8 Regionens bristande underhåll och upprustningar

8.8.1 Regionen ska, efter reklamation från Norrtåg, på egen bekostnad och med den skyndsamhet som omständigheterna påkallar undersöka förhållandet och om reklamation är grundad åtgärda det bristfälliga underhållet och/eller upprustningen.

8.8.2 För sådan tid som Norrtåg inte kan disponera Hyresobjekten på grund av Regionens åtgärdande av brister enligt punkt 8.7.1 ovan äger Norrtåg rätt till nedsättning av hyran enligt avsnitt 17 nedan.

8.8.3 Regionen har rätt att istället för nedsättning av hyran ställa Ersättningsfordon till Norrtågs förfogande. Skulle ersättningsfordonet inte vara likvärdigt med det felaktiga Hyresobjektet ska skälig nedsättning av hyran ske. Nedsättning av hyran kan dock inte ske t.ex. med hänvisning till att ersättningsfordon har andra val och tillval eller att det felaktiga Hyresobjektet hade annan, av Norrtåg monterad, utrustning som t.ex. biljettmaskiner.

8.8.4 Norrtåg äger inte rätt till annan kompensation för de fel och brister som anges i denna punkt 8.8 än vad som uttryckligen anges ovan, eller uppkommit på grund av att Hyresobjekten inte underhållits på rätt sätt.

8.9 Regionens ansvar vid Konstruktionsbrist mm

8.9.1 Efter Norrtågs anmälan om och konstaterad Konstruktionsbrist ska Regionen tillse att felet avhjälpas. För den tid (hela dygn) som erfordras för att avhjälpa Konstruktionsbrist och under vilken Hyresobjektet inte kan disponeras av Norrtåg äger Norrtåg rätt till nedsättning av hyran enligt avsnitt 17 nedan.

8.9.2 Regionen har rätt att istället för nedsättning av hyran ställa ersättningsfordon till Norrtågs förfogande. Skulle ersättningsfordonet inte vara likvärdigt med det felaktiga Hyresobjektet ska skälig nedsättning av hyran ske. Nedsättning av hyran kan dock inte ske t.ex. med hänvisning till att ersättningsfordon har andra val och tillval eller att det felaktiga Hyresobjektet hade annan, av Norrtåg monterad, utrustning som t.ex. biljettmaskiner.

8.9.3 Norrtåg äger inte rätt till annan kompensation för de fel och brister som anges i denna punkt 8.9 än vad som uttryckligen anges ovan.

9 Parternas samverkan

Parterna skall fortlöpande samarbeta med varandra avseende samtliga frågor som rör detta Avtal, och särskilt vad gäller planering av underhåll, upprustningar och ändringsarbeten. Samverkan mellan Parterna skall vara lojal och affärsmässig och utgå från Avtalets villkor. När så är påkallat skall endera Part sammankalla till möte för att behandla frågor som rör tidpunkter för underhåll, upprustning och ombyggnation etc.

10 Avlämnande/överlämning

- 10.1** Vid överlämnande av Hyresobjekt från Norrtåg till Regionen eller från Regionen till Norrtåg ska den som överlämnar informera om överlämnandet i skäligen tid före avlämnandet samt säkerställa att mottagande sker.
- 10.2** Risken och ansvaret för Hyresobjekt övergår när Hyresobjekt har tillgängliggjorts på anvisad plats i enlighet med aviserad tidplan.

11 Hantering av önskad förändring av Hyresobjekt

- 11.1** Respektive Part ska meddela den andra Parten om behov av eller förslag på ändringar av Hyresobjekten. Parterna ska gemensamt samverka om genomförandet av eventuella förändringar samt om provning och framtagande av underlag för genomförande inklusive uppdatering av Dokumentation.
- 11.2** Genomförande av ändringar sker efter bindande uppdrag från Norrtåg och upphandling av Regionen och ska föranleda översyn och eventuell justering av hyran (se avsnitt 18).
- 11.3** Som framgår av bland annat punkten 7.2.1 (iv) har Norrtåg inte rätt att själv vidta förändringar avseende Hyresobjekten utan Regionens skriftliga godkännande i förväg.

12 Installation av viss utrustning

- 12.1** Regionen har rätt att, och ska på begäran av Norrtåg, komplettera och/eller installera utrustning på Hyresobjekten som erfordras t ex enligt beslut av Trafikverket eller motsvarande banupplåtare eller annan myndighet eller som krävs för uppfyllandet av Avtalet.
- 12.2** Norrtåg har rätt att, efter skriftligt godkännande från Regionen, installera egen utrustning (såsom biljettmaskin eller liknande) på Hyresobjekten.

13 Besiktning under hyresperioden

Norrtågs och Regionens rätt att genomföra besiktningar under avtalstiden regleras i **Bilaga 3**.

14 Dokumentation, föreskrifter och rutiner

14.1 Rätten till dokumentation mm

- 14.1.1** Regionen äger all rätt till Dokumentationen såvida inte denna ägs av annan, till exempel fordonstillverkaren. Annans äganderätt till Dokumentationen innebär att det föreligger begränsningar för den som har nyttjanderätt till Dokumentationen, bl a vad avser omfattningen eller förändringar i Dokumentationen.
- 14.1.2** Norrtåg har endast rätt att använda Dokumentation för det arbete som regleras i Avtalet. Dokumentationen ska vara konfidentiell (sekretessbelagd) och Norrtåg äger inte rätt att delge Dokumentation till tredje man, såvida inte Regionen givit skriftligt medgivande därtill. Även efter Regionens medgivande till att Norrtåg lämnar ut Dokumentation till tredje man, så ankommer det på Norrtåg att tillse att denne tredje man inte lämnar ut eller använder Dokumentationen för andra syften än vad Regionen medgivit (genom ingående av sekretessavtal eller liknande). Det ankommer på Norrtåg att hålla Regionen skadeslös avseende eventuella överträdelser av nyttjanderätter och andra rättigheter till Dokumentationen.
- 14.1.3** Regionen ska till Norrtåg överlämna eller anvisa Dokumentation för Hyresobjekten i enlighet med **Bilaga 3** och **Bilaga 5**. Norrtågs rättigheter att nyttja Dokumentationen framgår av **Bilaga 5**.
- 14.1.4** Norrtåg åtar sig att vid upphörande av hyresperioden, efter Regionens val, återlämna eller förstöra all Dokumentation (och kopior därav), oavsett på vilka media denna har lagrats.
- 14.1.5** Bestämmelserna om sekretess för Dokumentationen gäller även efter detta Avtals upphörande, dock inte beträffande information som Norrtåg kan påvisa blivit allmänt tillgänglig eller enligt vad som följer av lag eller annan författning.

14.2 Förändring i myndighetsföreskrifter eller liknande

- 14.2.1** Om myndighetsföreskrifter eller föreskrifter och instruktioner enligt avtal med Trafikverket eller motsvarande banupplåtare och Regionens föreskrifter eller instruktioner skiljer sig åt ska Part omedelbart meddela den andra Parten detta.

14.3 Regionens rätt att ändra föreskrifter och rutiner

- 14.3.1** Regionen äger rätt att fortlöpande under hyresperioden ändra villkoren för användandet av Hyresobjekten. Sådana förändringar ska meddelas av Regionen genom skriftliga föreskrifter som ska utgöra del av Norrtågs åtagande. I samband med att sådana skriftliga föreskrifter meddelas Norrtåg ska Regionen ange från och med vilken tidpunkt som de förändrade föreskrifterna ska träda i kraft. Skulle en förändring vara av väsentlig art ska förändringen ske i samråd med Norrtåg.
- 14.3.2** Norrtåg ska på egen bekostnad följa de instruktioner för rapportering som Regionen eller den Regionen utsett vid var tid har utfärdat. Rutiner för rapportering föreskrivs i **Bilaga 3**.

15 Garanti och tillhörande frågor

- 15.1** Som framgår av punkten 8.6 ska Regionen upplysa Norrtåg om vilka garantier som gäller för respektive Hyresobjekt. De närmare föreskrifterna om garantierna framgår av **Bilaga 6**.
- 15.2** Norrtåg är skyldigt att under hyrestiden hantera de rättigheter och skyldigheter som följer av de garantivillkor som gäller för respektive Hyresobjekt. Norrtåg är skyldigt att, i enlighet med respektive garantivillkor, under hyrestiden för Regionens räkning noggrant följa upp, bevaka och utan dröjsmål anmäla fel, skador och brister på Hyresobjekten där garantiåtaganden gäller från fordonstillverkaren eller Regionens underhålls-, upprustningsleverantör och/eller annan relevant leverantör.
- 15.3** Anmälan ska ske till Regionen eller till den Regionen anvisat.
- 15.4** I Norrtågs åtagande ingår att Norrtåg ska bevaka samt medverka i godkännandeproceduren för systemgaranti och i förekommande fall garanti för driftssäkerhet och driftstillgänglighet. För det fall Norrtåg brister i sin uppföljning och bevakning av garantiåtaganden ska, om Regionen så begär, Norrtåg ersätta Regionen för de kostnader underlåtenheten förorsakat.
- 15.5** På Regionens begäran ska Norrtåg administrera och bevaka sådant som faller inom fordonstillverkarens eller Regionens underhålls-, upprustningsleverantörs och/eller annan relevant leverantörs garantiansvar. Sådan administration ska ske så att garantivillkoren upprätthålls och enligt de instruktioner som fordonstillverkaren och Uthyrarens underhålls- och/eller upprustningsleverantör anvisar.
- 15.6** Regionen, eller den Regionen anvisar, bedömer snarast efter reklamation/underrättelse från Norrtåg om förhållandet utgör garantiansvar.
- 15.7** Regionen, Regionens underhålls-, upprustningsleverantör och/eller annan relevant leverantör samt fordonstillverkaren har rätt att utföra garantiarbeten och garantibesiktningar i Norrtågs verkstad. Norrtåg är skyldig att tillhandahålla befintlig lokal samt media för sådana arbeten.

16 Utbildning

16.1 Fordonsleverantörsutbildning

- 16.1.1** För det fall utbildningsmöjligheter finns i pågående leveransprojekt avseende Hyresobjekten ska Regionen verka för att Norrtåg kan erhålla samma utbildning som Regionen erbjuder av fordonstillverkaren rörande Hyresobjekten.
- 16.1.2** Regionen ska informera Norrtåg om tillgängliga utbildningar. Om utbildning inte längre tillhandahålls av fordonstillverkaren för Hyresobjekten åligger det Norrtåg att själv ordna med erforderlig utbildning.

16.2 Utbildning tillhandahållen av Regionen

- 16.2.1** Regionen erbjuder möjligheten att tillhandahålla genomgångar av Avtalet och den ansvarsfördelning som Avtalet stadgar avseende roller och ansvar, för Norrtåg och/eller Norrtågs operatörer, underhållsleverantörer eller andra relevanta leverantörer.

17 Hyra samt andra avgifter

- 17.1** Hyra ska utgå i enlighet med **Bilaga 2**.
- 17.2** Hyran innefattar ersättning för underhåll (dock inte sådant underhåll som Norrtåg svarar för) och upprustningar enligt Avtalet. I hyran ingår vidare Ersättningsfordon (se **Bilaga 1**) i mån av tillgång samt HVK i mån av tillgång.
- 17.3** Hyran anges exklusive mervärdesskatt.
- 17.4** Förändringar i Hyresobjekten, till exempel i enlighet med punkten 8.4.1, ska föranleda översyn och eventuell justering av hyran.
- 17.5** Hyra utgår för den tid då Regionen genomför Uthyrarens Underhåll. Hyra utgår även för period då Hyresobjekt repareras, med anledning av skador som uppkommit i Hyresobjekt.
- 17.6** Under den tid som Regionen disponerar Hyresobjekt för att åtgärda eftersläpande och/eller bristfälligt underhåll enligt punkt 7.4 ska Norrtåg erlägga Hyra.
- 17.7** För det fall att Ersättningsfordon ingår i hyran i enlighet med **Bilaga 1**, utgår inte någon ytterligare ersättning/hyra för nyttjandet av Ersättningsfordonet under period då Regionen disponerar ett Hyresobjekt för utförande av sådant underhåll eller annat åtagande som ankommer på Regionen enligt detta Avtal.
- 17.8** Vid försenad leverans från Regionen till Norrtåg i samband med hyresperiodens början gäller att Norrtåg inte ska betala Hyra för den tid (hela dygn) förseningen varar.
- 17.9** Oavsett vad som anges i punkten 17.5 ovan äger Norrtåg rätt till nedsättning av hyran för den tid (hela dygn) som Norrtåg inte kan disponera Hyresobjekten på grund av Regionens åtgärdande av bristande underhåll enligt punkterna 8.8.2 och 8.9.1 ovan. Hyresreduktion utgår endast för den tid som erfordras för avhjälpandet av felet (dvs tid för åtgärdandet av bristande underhåll och Konstruktionsbrist). I tiden som erfordras för avhjälpandet av felet ingår inte tiden för eventuella transporter av Hyresobjekt eller väntetider av något slag.
- 17.10** Hyra för Hyresobjekt utgår så länge Hyresobjektet är i Norrtågs besittning respektive inte återställts till anvisad mottagare, även i det fall att avtalstiden har löpt ut.
- 17.11** Kostnader för drift, såsom banavgifter, el, bränsle och abonnemangavgifter (som t ex för telefon och ERTMS) ingår inte i Hyran, och ska betalas av Norrtåg.

18 Ändring av Hyra

- 18.1** Regionen äger rätt att höja hyran till följd av upprustningar.
- 18.2** Om ett Hyresobjekt presterar högre kilometerantal per år än vad som anges i Bilaga 2, äger Regionen rätt att kompensera sig härför från Norrtåg.
- 18.3** Om ökade kostnader skulle uppstå för Regionen till följd av skatter, myndighetsavgifter, eller liknande pålagor avseende Hyresobjekten, äger Regionen rätt att kompensera sig härför från Norrtåg genom att justera hyran, varvid Norrtåg ska få del av grunderna för de regleringar som föranleder den ökade kostnaden. För det fall att dessa kostnader skulle minska ska Regionen på motsvarande sätt ersätta Norrtåg genom nedsättning av hyran.
- 18.4** I hyran ingår upprustningar i den omfattning som framgår punkt 8.4.1 och **Bilaga 3**. Om omfattningen av upprustningen är större än den som anges i **Bilaga 3** ska hyran höjas med beaktande av sådan merkostnad.

19 Betalning

- 19.1** Hyra ska betalas kvartalsvis i förskott mot faktura.
- 19.2** Hyra liksom samtliga Norrtågs övriga betalningar enligt Avtalet ska erläggas kontant mot faktura utan rätt till kvittning.
- 19.3** Betalning ska erläggas 30 dagar från fakturadatum.

19.4 Vid dröjsmål med betalning utgår dröjsmålsränta enligt vid var tidpunkt gällanderäntelag.

20 Norrtågs rätt till ersättning för kostnader

20.1 Om Norrtåg, efter godkännande av Regionen, genomför och bekostar underhåll som Regionen ansvarar för ska Norrtåg ersättas för redovisade faktiska kostnader. Regionen bestämmer om ersättningen ska göras genom betalning mot utställd faktura eller genom reglering via hyran.

21 Avstående från ytterligare anspråk

21.1 Norrtåg äger inte framställa krav på ersättning eller andra anspråk mot Regionen i anledning av hinder av nyttjandet av Hyresobjektet, än vad som framgår i Avtalet om nedsättning av Hyran under viss period. Sådan omständighet kan inte heller av Norrtåg åberopas som skäl till befrielse, helt eller delvis, från förpliktelse enligt detta Avtal.

22 Underuthyrning och upplåtelse m.m.

22.1 Norrtåg äger rätt att underuthyra eller på annat sätt upplåta Hyresobjekten till annan endast efter Regionen skriftliga godkännande. Om sådant skriftligt godkännande lämnas ska, då Regionen så begär, särskilt av Regionen tillhandahållet underuthyrningsavtal användas.

22.2 Det åligger Norrtåg att tillse att villkoren i detta Avtal upprätthålls samt att underhyrestagaren underrättas om dessa villkor. Villkoren för underuthyrning får inte stå i strid med villkoren i Avtalet och det åligger Norrtåg att försäkra sig om att Regionens rättigheter samt Norrtågs skyldigheter enligt Avtalet upprätthålls. Det är därför av stor vikt att underhyrestagaren underrättas om Regionens ägande- och/eller nyttjanderätt.

22.3 Norrtåg ansvarar gentemot Regionen för underhyrestagarens rätta uppfyllande av Avtalet. Underuthyrningen påverkar inte Avtalets giltighet.

22.4 Det ankommer på Norrtåg att tillse att underhyrestagaren skriftligen bekräftar att underuthyrningen upphör automatiskt om och när Avtalet eller Avtalet avseende visst/vissa Hyresobjekt upphör att gälla.

22.5 Regionen har inget ansvar gentemot Norrtåg eller underhyrestagaren avseende dessa parter avtal eller rättigheter/skyldigheter.

23 Förlust av eller skada på Hyresobjekt, HVK mm

23.1 Norrtåg ska omgående underrätta Regionen om varje skada genom inrapportering i fordonsdatabas. Norrtåg ska omgående anmäla försäkringsrelaterade skador till Regionen samt i övrigt följa **Bilaga 4**. Det åligger även Norrtåg att underrätta Regionen när en skada är reglerad.

23.2 Norrtåg står risken för Hyresobjekt när Norrtåg har övertagit ansvaret för Hyresobjekt i enlighet med avsnitt 10 ovan och ansvarar således oberoende av vållande för all förlust av eller skada på Hyresobjekt. Detta gäller med undantag under tid då ansvaret för Hyresobjekten åvilar Regionen eller dennes ombud (såsom under tid då risken har övergått till Regionen vid utförande av underhåll för vilket Regionen svarar) eller om Norrtåg kan visa att förlusten eller skadan orsakats av Regionen eller dennes ombud.

23.3 Om Hyresobjekt skadas under tid då Norrtåg står risken, ska Norrtåg ansvara för samtliga kostnader relaterade till reparation av skadan.

23.4 Om Hyresobjekt skadas under tid då Regionen står risken, ska Regionen ansvara för samtliga kostnader relaterade till reparation av skadan. Regionen ska underrätta Norrtåg om skada av betydelse för dennes verksamhet.

23.5 Om Hyresobjekt totalförstörs under tid då Norrtåg står risken upphör Avtalet att gälla för sådant Hyresobjekt.

23.6 Om Hyresobjekt totalförstörs under tid då Regionen står risken upphör Avtalet att gälla för sådant Hyresobjekt.

23.7 Norrtåg ansvarar på samma sätt för HVK, övrig utrustning och verktyg som tillhör Regionen efter det att Norrtåg har mottagit dessa. Detta innebär att vad som angetts ovan i detta avsnitt 23

avseende Hyresobjekt ska tillämpas på samma sätt på Regionens HVK, övrig utrustning och verktyg.

24 Skada orsakad av Hyresobjekt

24.1 Norrtåg är, oberoende av vållande, ensam ansvarig för alla skador som Hyresobjekten kan orsaka person eller egendom liksom för varje annan skada, även vad avser tredje man. Norrtåg ska hålla Regionen skadeslös från eventuella krav i sådana hänseenden.

24.2 Undantaget från Norrtågs ansvar ovan är när risken/ansvaret för Hyresobjekt har övergått till Regionen i enlighet med avsnitt 10 ovan.

25 Försäkring

25.1 Under hyrestiden har Norrtåg allt ansvar för Hyresobjekten på sätt anges i avsnitten 23- 24 ovan. Det åligger Norrtåg att se till att Hyresobjekten är försäkrade.

25.2 Norrtåg ska, för att bl.a. täcka ansvar enligt avsnitten 23-24 ovan ha tecknat och under hyrestiden upprätthålla erforderlig ansvarsförsäkring för Hyresobjekten. Ansvarsförsäkringen ska inkludera lagstadgad försäkring enligt 3 kapitlet Järnvägslagen.

25.3 Regionen tecknar, primärt för sin del, egendomsförsäkring för Hyresobjekten och HVK.

25.4 Norrtåg äger rätt att teckna egendomsförsäkring för sådan utrustning som inte omfattas av Regionens egendomsförsäkring.

25.5 Vid val mellan försäkringsanspråk ska, för egendomsskada för det som täcks av Regionens egendomsförsäkring enligt punkt 25.3, Regionens egendomsförsäkring ianspråk tas och för ansvarsskador ska Norrtågs ansvarsförsäkring ianspråk tas. Regionens ansvarsförsäkring kan endast tas i anspråk om det visats att skada uppkommit på grund av handhavande som Regionen ansvarar för.

25.6 Om Regionens egendomsförsäkring ska ianspråk tas får denna försäkring endast nyttjas av Norrtåg på nedan angivna villkor. Vid underuthyrning ansvarar Norrtåg för att underhyrestagare uppfyller dessa villkor och instruktioner.

(i) För att Norrtåg ska äga rätt att nyttja Regionens egendomsförsäkring ska Norrtåg följa de villkor som följer av Avtalet med bilagor särskilt vad gäller **Bilaga 3** och **Bilaga 4** som vid var tid utfärdats av Regionen. Därtill kommer de bestämmelser som följer av från tid till annan gällande försäkringsvillkor.

(ii) Om Norrtåg inte följer dessa villkor (ii) och instruktioner och det får till följd att en skada inte kan ersättas av Regionens försäkringsbolag är Norrtåg självt ansvarig för att ersätta skadan i enlighet med vad som gäller enligt Avtalet.

(iii) Norrtåg får inte ianspråkta Regionens egendomsförsäkring utan att Regionen på förhand har lämnat sitt godkännande till detta.

25.7 Om Regionen inte har meddelat annat ska Norrtåg i samtliga försäkringsfall företräda Regionen i förhållande till skadelidande, svara för att erforderlig utredning och reglering kommer till stånd, samt hålla Regionen informerad. Norrtåg får inte ingå för Regionen bindande åtaganden.

25.8 Regionen har rätt att på begäran ta del av försäkringsbevis, försäkringsbrev och försäkringsvillkor avseende försäkringar som Norrtåg ska teckna för Hyresobjekten, dock inte uppgifter om kommersiella villkor såsom premier, rabatter etc. Norrtåg är skyldig att på Regionens begäran, förse Regionen med kopior av försäkringsbevis.

25.9 Norrtåg ska för Regionen redovisa bevis om att förnyad försäkring tecknats senast en (1) månad före det att befintlig försäkring löper ut. Om Regionen finner att försäkringsgivaren eller försäkringsvillkoren inte är godtagbara kan Regionen begära att försäkringen omplaceras eller omförhandlas.

26 Ansvarsbegränsningar

26.1 Regionen har, utöver vad som anges i avsnitt 8 ovan, inget ansvar gentemot Norrtåg för hinder i nyttjandet av Hyresobjekten.

26.2 Norrtåg ska inte i något fall vara skyldig att till Regionen utge ersättning för indirekt skada.

27 Force majeure

27.1 Part är inte ansvarig för skada som beror av händelse utanför Parts kontroll såsom myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, lockout, bojkott, blockad eller annan liknande omständighet. Förbehållet ifråga om strejk, lockout, bojkott och blockad gäller inte om Part själv vidtar eller är föremål för sådan konfliktåtgärd.

27.2 Skulle någon av de omständigheter som nämnts ovan eller andra liknande omständigheter som Part inte kan råda över, inträffa, vilka påverkar Parterna, och föreligga under mer än 30 dagar är Regionen berättigad att, utan skyldighet att erlagga skadestånd, efter eget val helt eller delvis häva Avtalet.

27.3 Föreligger hinder för Norrtåg att verkställa betalning eller vidta annan åtgärd på grund av omständigheter som anges i inledningen till första stycket i punkt 27.1 ska detta inte utgöra grund för uppsägning enligt avsnitt 29 nedan. Dröjsmålsränta ska dock utgå i enlighet med punkten 19.4 för sådan tid under vilken betalning inte erlägges på grund av sådan omständighet.

28 Uthyrarens rätt att överlåta Avtalet eller Hyresobjekt

Regionen äger rätt att till annan överlåta eller pantförskriva sina rättigheter och skyldigheter enligt Avtalet. Regionen äger vidare rätt att överlåta Hyresobjekt till annan i de fall där Regionen äger Hyresobjektet. I samtliga fall ska Regionen göra förbehåll för Norrtågs rättigheter enligt Avtalet. Norrtåg ska medverka vid de åtgärder som må befinnas lämpliga i syfte att säkerställa överlåtelsen eller pantförskrivningens giltighet i förhållande till tredje man.

29 Avtalets upphörande

29.1 Regionens rätt att säga upp Avtalet

29.1.1 Regionen äger säga upp Avtalet till omedelbart upphörande om:

- (iv) Norrtåg inställer sina betalningar, ansöker om företagsrekonstruktion (eller sådan beslutas beträffande Norrtåg), begär eller inleder ackordsförhandlingar, försätts i konkurs, träder i likvidation eller annars på påvisbara grunder kan befaras vara på obestånd;
- (v) Norrtåg avtalar om ytterligare rättigheter för underhyrestagare än vad Norrtåg har i förhållande till Regionen enligt detta Avtal;
- (vi) Norrtåg agerar i strid med punkt 7.2 Nyttjande och handhavande av Hyresobjekten.

29.1.2 Regionen äger rätt att säga upp Avtalet, efter att anmaning lämnats och Norrtåg inte vidtagit rättelse inom 15 dagar från anmodan, om;

- (i) Norrtåg underlåter att i rätt tid erlagga förfallet belopp enligt Avtalet;
- (ii) Norrtåg vanvårdar Hyresobjekt eller på något sätt hindrar Regionen från att utföra besiktning av väsentlig betydelse för Regionen;
- (iii) Norrtåg på annat sätt åsidosätter bestämmelse i Avtalet och sådant åsidosättande är väsentligt;
- (iv) det, på påvisbara grunder, föreligger en risk för att Norrtåg inte kommer att fullgöra sina betalningsförpliktelser enligt Avtalet eller annan förpliktelse mot Regionen.

29.2 Följder av Avtalets upphörande

29.2.1 Om Avtalet upphör att gälla, oavsett skäl härtill, ska Hyresobjekten återställas och återlämnas till Regionen, i enlighet med vad som anges i avsnitt 30 nedan.

30 Återställande och återlämnande av Hyresobjekt

- 30.1** Då Avtalet upphör att gälla ska, såvida inte annat överenskommes, Hyresobjektet samt av Regionen tillhandahållna komponenter och annan utrustning, på Norrtågs bekostnad och risk, återlämnas till av Regionen angiven adress i Sverige på överenskommen tidpunkt.
- 30.2** Norrtågs ansvar för Hyresobjekten, komponenter och annan utrustning upphör inte förrän Regionen kvitterat mottagandet av dessa.
- 30.3** Vid överlämnandet ska Hyresobjekten vara i motsvarande skick som vid ursprungliga mottagandet med undantag för förändringar som är en följd av normalt slitage. Om Regionen inte meddelar annat ska Norrtåg ta bort egen utrustning (såsom biljetmaskin eller liknande) och återställa Hyresobjekten, såvida inte annat överenskommit. Avvikelse i underhållsstatus och slitage regleras enligt **Bilaga 3**.
- 30.4** Regionen ska utföra besiktning avsedd att kontrollera Hyresobjektens skick och att föreskrivet underhåll har utförts. Norrtåg äger rätt att närvara vid besiktningen och resultatet ska skriftligen redovisas till Norrtåg. Om brist konstateras vid besiktningen ska Norrtåg underrättas därom för åtgärdande av bristen. Om Norrtåg inte inom skälig tid åtgärdat brister som fastställs vid besiktningen äger Regionen rätt att vidtaga erforderliga åtgärder på Norrtågs bekostnad.
- 30.5** Om Norrtåg så önskar kan Regionen i stället låta vidta erforderliga reparations- och upprustningsåtgärder på Norrtågs bekostnad.
- 30.6** Samtliga kostnader i samband med återställandet/återlämnande ska bekostas av Norrtåg.
- 30.7** Vad som anges ovan i detta avsnitt 30 ska tillämpas oavsett om hela Avtalet upphör att gälla eller om Avtalet upphör att gälla för ett eller flera Hyresobjekt.

31 Meddelanden

Har meddelande, som rör Avtalet, av Part avsänts till den andra Parten i rekommenderat brev under dennes i Avtalet angivna adress (eller den adress som vid meddelandets avsändande var för Part känd såsom ny adress), ska meddelandet anses ha kommit den andra Parten tillhanda tredje dagen efter avsändandet. Har meddelandet sänts genom elektronisk form ska detta anses ha kommit Parten tillhanda 24 timmar efter avsändandet.

32 Sekretess

- 32.1** Parterna förbinder sig att inte till utomstående lämna ut eller yppa information om innehållet i Avtalet med undantag för vad som följer av lag, annan författning eller av regler för börs eller auktoriserad marknadsplats eller av detta Avtal. Detta gäller även efter Avtalets upphörande.
- 32.2** Som framgår av punkten 14.1.5 ovan gäller sekretess för Dokumentation som har lämnats till Norrtåg eller med Regionens godkännande via Norrtåg till annan. Sekretess avseende Dokumentationen bör särskilt beaktas under Avtalstiden och efter Avtalets upphörande.

33 Tillägg eller ändringar

- 33.1** Avtalet innehåller allt vad som avtalats mellan Parterna. Överenskommelser om tillägg eller ändringar av Avtalet måste, för att vara gällande, ske skriftligen och undertecknas av Parterna, med undantag av i) sådana föreskrifter som omnämns i punkten 14.3 ovan, (ii) där så uttryckligen angivits i Avtalet, eller iii) bilagorna till detta Avtal.
- 33.2** Regionen har ensidig rätt att justera bilagorna till detta Avtal och kommer årligen genomföra en översyn av **Bilagorna 1, 2, 4 och 6** så att dessa är korrekta i sitt innehåll. Översyn av **Bilaga 3 och 5** kommer att genomföras när så är lämpligt.

34 Tillämplig lag

Svensk materiell rätt äger tillämpning på detta Avtal.

35 Tvist

Tvister angående detta Avtal ska avgöras i allmän domstol med Umeå tingsrätt som första instans.

36 Avtalshandlingar och tolkningsregler

36.1 Följande bilagor utgör en del av Avtalet.

Bilaga 1 Hyresobjekten

Bilaga 2 Hyra.

Bilaga 3 U1. Beskrivning av ansvar och rättigheter vid underhåll och nyttjande av hyresobjekt

Bilaga 4 Villkor och anvisningar för utnyttjande av egendomsförsäkring.

Bilaga 5 Nyttjanderätt till Dokumentation och andra immateriella rättigheter

Bilaga 6 Gällande garantier

36.2 Bilagor kan komma att ändras eller läggas till Avtalet. Även bilagor som tillkommit i efterhand utgör en del av Avtalet.

36.3 Vid eventuell motstridighet mellan Avtalet och bilagorna ska Avtalet äga företräde och bilagorna ska gälla ovan i angiven ordning. Detta gäller dock inte den tidsperiod som Hyresobjekten hyrs på, där den tidsperiod som anges i **Bilaga 1** är den tidsperiod som ska ha företräde (för hyresperiod och Avtalstid).

Detta Avtal har upprättats i två exemplar, varav Parterna har tagit var sitt.

Östersund den /
Region Jämtland Härjedalen

Umeå den /
Norrtåg AB

.....
Eva Hellstrand
Ordförande Regionstyrelse

.....
Maria Högländer
Vd

.....
Hans Svensson
Regionsdirektör